

Udvalget for Landdistrikter og Øer 2015-16
ULØ Alm.del endeligt svar på spørgsmål 101
Offentligt

**MINISTERIET FOR
BØRN, UNDERVISNING
OG LIGESTILLING**

Udvalget for Landdistrikter og Øer
Christiansborg

Afdelingen for Undervisning
og Dagtilbud

Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5302
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20453044

Svar på spørgsmål 101(Alm. del):

I brev af 6. maj 2016 har udvalget stillet mig følgende spørgsmål:

Spørgsmål 101:

”Ministeren bedes tilsende udvalget sit talepapir til samrådet 4/5-16 om konsekvenser af karakterkrav til gymnasierne”

Svar:

Talepapir fra samrådet den 4. maj 2016 i Udvalget for Landdistrikter og Øer er vedlagt.

02-06-2016

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Udvalget for Landdistrikter og Øer
Titel	Svar på spørgsmål U-W
Målgruppe	Udvalget for Landdistrikter og Øer
Arrangør	Udvalget for Landdistrikter og Øer
Taletid	Ca. 10 minutter
Tid og sted	Onsdag den 4. maj, kl. 10.00 i vær. 2-080.

Disposition

1. Indledning
2. Svar på spørgsmål U
3. Svar på spørgsmål V
4. Svar på spørgsmål W

1. Indledning

- Inden jeg besvarer udvalgs spørgsmålene, vil jeg knytte en kommentar til Magnus Heunicke og hans to kollegers indledning, fordi jeg ønsker at påpege, at de tal, som I tager frem her, ikke kan overføres direkte til regeringens udspil. Det fremgår også af det svar på spørgsmål 96, som I selv henviser til. Her fremgår det tydeligt, at vi fra regeringens side foreslår et særligt optagespor på hf for dem, der ikke kommer direkte fra grundskolen.
- På hf skal der være plads til ansøgere, som er blevet klogere på livet. Det kan for eksempel være, man har taget nogle kurser, man har måske haft et erhvervsarbejde efter grundskolen, eller man har ad anden vej opbygget nogle kompetencer, som sætter en i stand til at tage en gymnasial uddannelse. Vi ved erfaringsmæssigt, at en del ansøgere til hf har andre erfaringer med sig end grundskolen, når de søger.
- Derfor lægger vi i regeringsudspillet vægt på at skelne mellem den gruppe unge, der kommer direkte fra grundskolen og de lidt ældre unge, som på nuværende tidspunkt tæller 64 % af hf'erne.
- Vi ønsker at indføre en realkompetencevurdering af ansøgernes individuelle kompetencer, hvilket faktisk vil medføre et mere fleksibelt optagesystem end det, vi har i dag. Med en realkompetencevurdering vil den 25 årige, der har gjort sig en lang række erfaringer, ikke alene blive dømt på, om vedkommende havde en elendig grundskoletid. Realkompetencevurderingen er et godt redskab, når det handler om at tage individuelle hensyn, og jeg håber derfor, at Socialdemokraterne og andre kan tilslutte sig målet om, at gymnasireformen skal muliggøre et mere differentieret blik på de grupper, som tager en hf-uddannelse, end det er tilfældet i dag.
- Jeg vil i det følgende besvare de tre spørgsmål enkeltvis. Herefter kan vi tage en samlet debat.
- Jeg har forud for dette samråd besvaret spørgsmål 96. Her oplister vi som ønsket andelen og antallet af elever efter henholdsvis institution, kommune, landsdel, region samt hele landet for 2014.

- Jeg skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at tallene er de seneste tal, Ministeriet har til rådighed. Tallene tager således ikke højde for de alternative adgangsveje til de gymnasiale uddannelser, som regeringen foreslår i udspillet.
- Jeg har tidligere nævnt, at vi har fokus på de 64 pct. af hf-eleverne, som ikke kommer direkte fra grundskolen. Men derudover har vi i udspillet også lagt op til, at de ansøgere til stx, hhx og htx, der ikke opfylder adgangskravet, har mulighed for at blive optaget via en prøve suppleret med en samtale.
- Den institution, der for eksempel står med en ansøger, der er et matematisk geni, men som måske ikke har fået et 4-tal i dansk, skal selvfølgelig opleve, at der er en fleksibilitet, som giver mulighed for, at man kan optage ansøgeren alligevel.
- Det system, vi foreslår, er identisk med det system, som Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre foreslog og indførte som en del af erhvervsuddannelsesreformen. Systemet indgår også som en del af det optagespor, vi indførte som følge af 02-kravet om adgang til erhvervsuddannelserne. Dette system har også her haft den konsekvens, at nogle unge, herunder også unge i landdistrikterne, ikke kan optages direkte, fordi de har behov for at løfte deres faglighed, inden de kan blive optaget på en erhvervsuddannelse.
- Jeg går ud fra, at Socialdemokraterne og Radikale Venstre gør sig samme refleksioner nu om denne gruppe unge, som de refleksioner man havde, da man indførte et adgangskrav på 02 på erhvervsuddannelserne. For jeg kan sige, at der er tilsvarende geografiske forskelle, og der er også tilsvarende ungegrupper, som ikke umiddelbart lever op til kravet, og som derfor har behov for et fagligt løft.
- I de økonomiske beregninger, der ligger til grund for regeringens oplæg, vil man derfor også kunne se, at vi indregner en stor udgift, der skal bruges til at løfte eleverne fagligt. Der er ingen tvivl om, at vi mener, at den folkeskolereform, vi har lavet i fællesskab, kan være med til at give et fagligt løft til den gruppe elever, der i dag forlader grundskolen uden basale kundskaber i dansk og matematik. Den reform, som vi har lavet i fællesskab, skulle gerne sikre, at der kommer et bedre fagligt afsæt for langt flere elever end i dag. Reformen skal have tid til at virke, og derfor foreslår vi også en indfasning af et karakterkrav på 4 over en treårig periode, så de unge og forældrene får et tilløb til det højere adgangskrav.
- Vi skal have forventninger til alle unge, og vi skal vise dem, at vi tror på dem, uanset om de bor i landdistrikterne eller i byerne, og uanset om deres forældre er faglærte eller ufaglærte.

2. Svar på spørgsmål U

- Spørgsmål U lyder: ”Ministeren bedes redegøre for de regionale forskelle i forhold til, hvor mange der udelukkes fra de gymnasiale uddannelser med regeringens forslag om karakterkrav på 4 i dansk og matematik.”
- Tilgangen til de gymnasiale uddannelser i 2014 er lagt til grund for beregningerne. Ud fra disse beregninger vil et adgangskrav på 4 i dansk og matematik samlet set berøre 11 pct. svarende til 6.300 elever, som ville falde for adgangskravet.
- Vi har en forventning om, at der blandt disse 6.300 vil være en del elever, der vil nå op på det faglige løft, der vil give dem adgang. Vi har også forventninger om, at kravet vil få nogle elever til at genoverveje, om en gymnasial uddannelse nu også er det rette valg for dem. En gymnasial uddannelse skal ikke vælges, fordi vennerne går denne vej, men fordi uddannelsen passer til den enkeltes interesser og faglige niveau.
- Som led i den erhvervsskolereform, vi lavede sammen med den tidligere SR-regering, har vi sat et måltal om, at 25 pct. af en ungdomsårgang skal tage en erhvervsuddannelse i år 2020, mens tallet skal være på 30 pct. i 2025. Vi står fortsat på mål for denne aftale, og derfor skal vi udfordre de unge i deres uddannelsesvalg, så vi får opfyldt det fælles ønske om, at flere unge søger en erhvervsuddannelse.
- I udspillet vil det fortsat være muligt for elever, der ikke opfylder adgangskravet i dansk og matematik, at blive optaget via en prøve suppleret med en samtale. Resultaterne af denne mulighed er ikke medtaget i beregningerne, ligesom det heller ikke var muligt at medtage en sådan mulighed i de beregninger, der dannede grundlag for den tidligere regerings udspil på erhvervsuddannelsesområdet.
- Adgangskravet berører især kommuner i Vest- og Sydsjælland, hvor 17 pct. svarende til ca. 900 elever vil falde for adgangskravet, hvis det blev indført her og nu. Det er typisk kommuner med en i forvejen lav søgning til gymnasiale uddannelser.
- Vi har en ambition om, at det faglige niveau i Vest- og Sydsjælland, såvel som i andre landdistrikter, skal være helt på linje med niveauet i resten af landet. Derfor har vi også en forventning om, at man på de lokale grundskoler her og i resten af landdistrikterne gør en indsats for at løfte elevernes faglige niveau.

- Det er især kommunerne Ishøj, Vordingborg, Halsnæs, Morsø, Odsherred, Brøndby og Ringsted, hvor eleverne berøres mest, hvorimod eleverne i kommunerne Kerteminde, Nordfyn, Solrød, Allerød, Skanderborg, Hørsholm, Rudersdal, Lyngby-Taarbæk, Langeland og Favrskov berøres mindst.
- Jeg anerkender ikke præmissen om, at der udelukkende er tale om en landdistriktsproblemstilling. Hvis man ser på det samlede billede af adgangskravets effekt på tilgangen fra de forskellige kommuner, så tegner der sig et broget billede. Der er både landkommuner og bykommuner, som vil opleve et relativt stort antal elever, der kan falde for adgangskravet, mens der omvendt også er såvel land- som bykommuner, der vil opleve, at relativt få elever vil falde for kravet. Når Langeland, Kerteminde og Allerød ligger i top ti, så ser jeg det som et klart udtryk for, at man sagtens kan have en høj faglighed, selvom man har en landlig geografisk placering.

3. Svar på spørgsmål V

- Spørgsmål V lyder: ”Mener ministeren, at det er problematisk, at der er en geografisk skævhed i, hvem der udelukkes fra de gymnasiale uddannelser med regeringens forslag til karakterkrav?”
- Det er selvfølgelig problematisk, hvis et geografisk område ikke formår at løfte eleverne tilstrækkeligt fagligt. Det er derfor vigtigt, at eleverne bliver dygtigere, når de forlader grundskolen uanset valg af ungdomsuddannelse, for vi har brug for, at nogle af de allerdygtigste elever vælger en erhvervsfaglig vej.
- Det er korrekt, at nogle kommuner oplever, at relativt flere unge udelukkes fra adgang til de gymnasiale uddannelser. Det gælder for eksempel også bykommuner som Brøndby og Ishøj. Det handler derfor ikke kun om landdistrikter over for byer. Det handler om, at vi har nogle geografiske områder i Danmark, hvor vi har brug for et generelt fagligt løft blandt eleverne. Vi har dermed en bred opgave med at løfte det faglige niveau hos de unge, og det skal reformerne på folkeskole- og erhvervsuddannelsesområdet være med til at ændre på. Jeg regner med, at de partier, der har været med til at vedtage de to reformer, er enige i, at vi har en bred opgave med at løfte det faglige niveau.
- Jeg vil afslutningsvis igen bemærke, at de fremlagte tal ikke tager højde for vores planer om, at den gruppe, der for nuværende er på 64 pct., kan optages via en individuel vurdering. Tallene tager heller ikke højde for prøver, samtaler eller planerne om at lave en indfasning over en treårig periode.

Jeg vil gerne henstille til, at man forenes i en fælles ambition om, at alle danske unge skal løftes fagligt, uanset hvor de bor i Danmark. Det faglige løft skal gælde unge i bykommuner såvel som i landkommuner.

4. Svar på spørgsmål W

- Spørgsmål W lyder: *”Mener ministeren, at der med regeringens forslag til karakterkrav til de gymnasiale uddannelser er en risiko for at skabe en yderligere polarisering mellem de områder i landet, der allerede i dag har et højt uddannelsesniveau, og de områder der har et lavere uddannelsesniveau?”*
- Som jeg nævnte tidligere, er de områder, der berøres mest af karakterkravet, også de områder, der i forvejen har en lav søgning til de gymnasiale uddannelser. Så jeg tror ikke, at det er karakterkravet, der skaber en yderligere polarisering. Tilsvarende har vi også brug for et fagligt løft af de unge i en række af bykommunerne.
- Det er kun rimeligt, at vi sørger for at løfte de unge fagligt, før de når frem til valget af ungdomsuddannelse. Det er sigtet med grundskolereformen og med erhvervsuddannelsesreformen, at de unge skal rustes bedre fagligt og modenhedsmæssigt i løbet af grundskoletiden. Jeg mener, at adgangskravet skaber sunde forventninger til de unge, så det bliver tydeligt for dem, hvad der forventes af dem, hvis de henholdsvis vælger en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse.
- Jeg mener, at vores gymnasieudspil er med til at understøtte vækst og udvikling i hele landet, og udspillet er også med til at sende et signal om, at det almene gymnasium hverken er finere eller bedre end de øvrige ungdomsuddannelser. Vi skal gøre det klart for de unge, at der er mange forskellige uddannelsesmuligheder, og vi skal gøre det klart, at vi derfor vil foretage et generelt løft af uddannelsesniveaulet.